

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2025

HUNGARIAN
HIGHER LEVEL

Monday, 16 June
09:30 - 12:30

The 2025 examination papers were adjusted to compensate for disruptions to learning due to COVID-19. This examination paper does not necessarily reflect the same structure and format as the examination papers of past or subsequent years.

Olvassa el a következő szöveget, és válaszoljon érthetően magyarul az I., II. és III. részben feltett kérdésekre!

Van-e még életre szóló?

1. „Nagyon sok pszichés előnnyel jár, ha vannak barátaink, például kevésbé leszünk hajlamosak a depresszióra, és a mindennapi stresszel is könnyebben küzdünk meg. A jó minőségű kapcsolatok az önbecsülésnek, önértékelésnek is nagyon fontos forrásai” – állítja Albert Fruzsina szociológus. Csakhogy már a barátság definíciója sem egyértelmű. Csupán minimális ismerettel rendelkezünk arról, pontosan kit tartanak az emberek barátnak Magyarországon. A kutatásokban nehéz érzékeltetni a különbségeket, például azt, miben tér el a férfiak és a nők értelmezése a barátságról. Kiderült, hogy a barátságnak a nőknél szűkebb **kritérium**rendszere van. Egy nő nem nagyon fog olyan embert a barátjának nevezni, akivel nincsen érzelmi, támogató viszonyban, egy férfi azonban könnyedén barátjának mondja azt is, akivel csak sportolni jár, de nagyon személyes, mély dolgokról nem beszélget. Abban is különbség van a két nem között, hogy a nők főleg kettesével kapcsolódnak ki, míg a férfiak inkább csoportosan jönnek össze. Utóbbiak jellemzően valamilyen szabadidős tevékenységet végeznek, míg a nők inkább beszélgetéssel töltik a baráti találkozókat. Bár a korábbi adatok szerint a férfiaknak átlagosan több barátjuk van, mint a nőknek, ez a trend az utóbbi években megfordulni látszik. Albert Fruzsina ezt azzal magyarázza, hogy a férfiak körében egyre fontosabbá válik a személyes problémák megbeszélése, ami korábban nem feltétlenül volt így.

2. A kilencvenes években még nagyon sokan gondolkodtak úgy, hogy miután az embernek családja lett, nem igazán van szüksége barátokra. Mára ez a **tendencia** megváltozott. Sőt a rendszerváltás utáni évtizedben még szinte mindenki azt válaszolta, hogy a családjával beszél meg a problémáit, mára viszont ez is megfordult a barátok javára. Ezt persze úgy is értelmezhetjük, hogy a közeli családtagjaikkal, például a házastársukkal sokan nem tudják megosztani a gondjaikat, ami viszont nem jó hír.

3. Elcsépelet, de igaznak tartják a magyarok azt a közmondást, hogy „madarat tolláról, embert barátjáról”. A megkérdezettek közel fele szerint akadálya a barátság kialakulásának az emberek eltérő személyiségtípusa, valamint a szóba jöhető felek barátai, párja iránt érzett ellenszenv. Érdekes módon kevésbé számít az eltérő szociális, jövedelmi helyzet, sőt a politikai nézetkülönbség is csak kisebb mértékben számít. Ez azonban csak az átlag, a diplomások körében ugyanis a politikai ellentéteket már 41% érzi a barátságot gátló vagy kizáró oknak. A magyarok kevesebb mint harmada gondolja úgy, hogy a munkahelyi alá-fölé rendeltségi viszonyok vagy az eltérő kulturális háttér miatt sem jöhet létre két ember között igaz barátság. Az a „törvényszerűség” is igaz, hogy leginkább a hozzánk hasonló személyiségekkel barátkozunk. Ha van egy közös pont, érdeklődési kör, hasonló habitus, akkor emeltebb hőfokról indul az ismerkedés, hozzáátve, hogy a jól működő barátságot megalapozó hasonlóságok közül a legfontosabb az azonos vagy közel azonos értékrend. Ha egyetlen dolog **kiveri a biztosítékot**, például hogy az egyik fél nőgyűlölő, a másik nem, akkor hiába egyezik a felek habitusa, érdeklődési köre, nem fog működni a barátság. Hozzáátve: a rokonokkal szemben a barátok választott személyek az életünkben, akik lényegében arra vannak, hogy a személyiségünkhöz passzoló élményeket meg tudjuk tapasztalni, illetve érzelmi támogatást nyújtsanak szükség esetén. A barátok rólunk szólnak, a tartós barátság titka pedig a rendszeres találkozás és az, hogy kövessük a másik életét, képben legyünk, s így érdemben tudjuk támogatni a másikat abban az esetben, ha egy krízis jelenne meg az életében. Ezért is lesújtó, hogy a magyar felnőttek negyedének sosem volt barátja.

4. Abban, hogy ki hol tesz szert barátokra, a felmérés egyik meglepő eredménye, hogy a bulik nem igazán alkalmasak erre. Az oktatásnak viszont nagyon fontos szerepe van, ezért a „Covid-nemzedéket” komoly veszteség érte e téren. Sokan a középiskolában tettek szert barátokra, de nem lebecsülendő a felsőoktatásban kialakult tartós kapcsolatok aránya sem. Ma is fontos barátságépítő közeg a munka világa, bár e téren is történtek változások. „Magyarországon a nyolcvanas években az embereknek főleg a munkahelyükről volt sok barátjuk, de akkor jellemzően sokkal hosszabb ideig maradtak egyetlen munkahelyen, s nemcsak együtt dolgoztak, de például együtt mentek nyaralni is a vállalati üdülőkhöz”. Életkor szempontjából a kapcsolatépítés csúcsidőszaka többnyire egybeesik a családalapítással és a biztos egzisztencia megteremtésével. Innentől kezdve egyrészt szűkülnek a lehetőségek a régi barátságok fenntartására, másrészt viszont olyan új helyzetek jöhetnek be – gondoljunk a játszótéri anyukákra –, amelyek segítik az újabb barátságok kialakulását.

5. A felmérés készítői a barátságok tartósságára, ápolására is rákérdeztek. A válaszokból kiderült, hogy a magyarok többsége viszonylag ritkán tart személyes kapcsolatot a legközelebbi barátaival: bő harmaduk még havonta sem találkozik velük, és további egytizedük is csak átlagosan havi egyszer. Ebben közrejátszik az is, hogy sok minden – így a kapcsolattartás is – részben átkerült a virtuális térbe. Noha a szakemberek szerint a rendszeres személyes találkozások táplálják a barátságok tartósságát, mégsem kell a virtuális kapcsolattartásra **örödként gondolni**. „Egy olyan élethelyzetben, amikor egyik félnek sincsen elég ideje a másikra, de fontos számukra ez a kapcsolat, jó áthidaló megoldás lehet az online tér.”

6. Egy barátság végét számos tényező okozhatja. Lehet az az időhiány, a család és a munka közötti folyamatos őrlődés vagy konkrét súlyosabb konfliktus. Az adatokból úgy tűnik, a magyarok egyre nagyobb arányban szembesülnek azzal, hogy a kivándorlás is befolyásolja a baráti kapcsolataikat. A válaszadók közel felének él legalább egy közeli barátja külföldön, és közel kétharmaduk számolt be arról, hogy megszakadt legalább egy közeli baráti viszonya a huzamosabb távollét miatt. Azonban fontos lenne mindenkivel békében elválni, mert ha később mégis a barátság felélesztése mellett döntenénk, akkor sokkal könnyebb lesz a dolgunk. Az emberek hajlamosak a régi barátságok megmentéséért nagyobb energiákat mozgósítani, mert nagy veszteség egy több évtizedes barátságot elengedni, hiszen ezzel kárba vész az a sok energia, amit a kapcsolatba fektettünk.

Csendes-Erdei Emese: HVG, 2024, adaptáció

I. RÉSZ

(30 pont / 100 pont)

Válaszoljon a következő kérdésekre!

1. **a,** Magyarázza meg, mit jelent a „kritérium” kifejezés!
- b,** Magyarázza meg, mit jelent a „tendencia” kifejezés!
- c,** Magyarázza meg, mit jelent az „elcsépett” kifejezés!
- d,** Magyarázza meg, mit jelent a „kiveri a biztosítékot” kifejezés!
- e,** Magyarázza meg, mit jelent az „örödként gondol valamire” kifejezés! **(5 × 1 pont)**

2. A diplomások 41%-a mit érez a barátságot gátló vagy kizáró oknak? (5 pont)
3. A szöveg szerint mik lehetnek a barátság kialakulásának akadályai? (5 pont)
4. Miután az embernek családja lett, nem igazán van szüksége barátokra. Kommentálja ezt az állítást a szövegre való hivatkozással, és fejtse ki saját álláspontját! (5 pont)
5. A cikk szerzője azt állítja, hogy „a barátok rólunk szólnak”. A szöveg alapján magyarázza meg ezt az állítást, és fejtse ki véleményét, miért ért egyet vagy miért nem ért egyet ezzel! (5 pont)
6. A jó minőségű kapcsolatok az önbecsülésnek, önértékelésnek is nagyon fontos forrásai. Fejtse ki ezt az állítást! (5 pont)

II. RÉSZ (30 pont / 100 pont)

Kommentár (min. 100, max. 150 szóban)

„A tartós barátság titka a rendszeres találkozás, és az, hogy kövessük a másik életét”

Kommentálja ezt az állítást minimum 100, maximum 150 szóban a szöveg és a saját álláspontja alapján!

III. RÉSZ (40 pont / 100 pont)

Esszé

A két téma közül válasszon ki egyet, és írjon egy minimum 300 szavas esszét!

1. lehetőség

Fontos emberek az életemben: kik azok és miért azok.

vagy

2. lehetőség

Bátorság kell ahhoz, hogy kapcsolatba kerüljünk egy másik emberrel. (Csóka Judit)